

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи
О.Б. Жильцов
“ _____ ” 20 18 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧА ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА
(ПЕДАГОГІЧНА)

Галузь знань 0202 «Мистецтво»

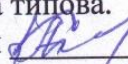
Напрямок підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво*»

Освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти Програма № <u>0.6.93/18</u> (підпис) _____ (прізвище, ініціали) « _____ » _____ 20 <u>18</u> р.
--

2017 – 2018 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково - методичної та навчальної роботи А.О.Таранник

Робоча програма з виробничої переддипломної практики (педагогічної) для студентів напряму підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво*».

Розробник: Кузьменко Г. В., канд. пед. наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від «10» січня 2018 року № 5

Завідувач кафедри

образотворчого мистецтва

О. В. Школьна

(підпис)

© _____, 2018 рік

© _____, 2018 рік

ЗМІСТ

I.	Пояснювальна записка	4
II.	Опис предмета навчальної дисципліни	6
III.	Тематичний план	7
IV.	Зміст роботи практиканта	8
V.	Підведення підсумків практики	10
VI.	Контроль та оцінювання практичних умінь і навичок студентів на виробничій переддипломній практиці (педагогічній)	14
VII.	Розрахунок рейтингових балів	15
VIII.	Критерії оцінювання виробничої переддипломної практики (педагогічної) за національною шкалою	16
IX.	Методичні поради з підготовки та проведення уроків образотворчого мистецтва	18
X.	Методичні поради до проведення структурного аналізу уроку	19
XI.	Схема методичного самоаналізу уроку	20
XII.	Самоаналіз позаурочного виховного заходу	25
XIII.	Рекомендована література	26
XIV.	Додатки: зразки звітної документації студента-практиканта	29

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета виробничої переддипломної практики (педагогічної) – формування у студентів, майбутніх вчителів образотворчого мистецтва, умінь здійснювати художньо-естетичне виховання та навчальну діяльність з предмету «Образотворче мистецтво» на базі сформованих у них компетенцій та знань з основ теорії методики, педагогіки, психології та фахових дисциплін; поєднувати теоретичні знання з практичною діяльністю; вирішувати конкретні навчально-методичні завдання відповідно до умов педагогічного процесу у ЗНЗ.

Завдання виробничої переддипломної практики (педагогічної):

- формування професійно-педагогічної компетентності майбутнього вчителя образотворчого мистецтва, психологічної готовності до роботи в ЗНЗ;
- поглиблення і закріплення теоретичних знань з фахових та педагогічних дисциплін, методики навчально-виховної роботи у процесі вирішення конкретних завдань в основній школі;
- здійснення спостереження елементів педагогічного процесу; формування навичок методичного самоаналізу уроків та позаурочних заходів;
- формування здатності творчо розробляти та проводити уроки образотворчого мистецтва, здійснювати виховну роботу, свідомо використовуючи ефективні форми організації, інноваційні методи та прийоми навчання;
- на основі вивчення передового педагогічного досвіду вироблення творчого підходу до самостійної педагогічної діяльності;
- виховання стійкого інтересу та поваги до професії вчителя, професійно значущих якостей особистості вчителя образотворчого мистецтва, потреби в педагогічній самоосвіті.

Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент набуває таких загальних компетентностей:

1. Світоглядно-громадянська компетентність:

- Виявляє здатність до розуміння ролі образотворчого мистецтва в суспільному житті з метою дотримання етичних принципів у професійній діяльності, демократичного спілкування та спрямування власної творчості на соціальні проблеми.

2. Інформаційно-комунікативна компетентність:

- Виявляє здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації психолого-педагогічного та методичного характеру з різних джерел; до творчого та професійно-ділового спілкування з педагогічним колективом та учнями ЗНЗ із застосуванням фахової термінології; до організації ефективних міжособистісних і професійних комунікацій у колективі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент набуває таких фахових базових компетентностей:

1. Організаційна компетентність:

- Виявляє здатність до організації та керування процесом художньо-творчого розвитку школярів з урахуванням їхніх вікових та індивідуальних особливостей, стимулювання інтересу, активності учнів, прагнення до засвоєння знань з образотворчого мистецтва та художньо-практичної діяльності.

2. Естетико-культурологічна компетентність:

- Виявляє готовність до естетизації кабінету образотворчого мистецтва у ЗНЗ, до художньо-творчої самореалізації, духовно-естетичному самовдосконаленні та розвитку професійних якостей.

3. Спеціальні фахові компетентності:

- Виявляє здатність до складання планів-конспектів окремих уроків та серії уроків за темою з урахуванням вікових особливостей і рівнів підготовки учнів основної школи;
- Виявляє здатність до чіткого визначення типу, мети, завдань і структури уроків образотворчого мистецтва у ЗНЗ, моделювання та проведення уроків різних типів з предмету «Образотворче мистецтво» і позакласних виховних заходів мистецтвознавчого напрямку, використовуючи систему міжпредметних зв'язків;
- Виявляє здатність добирати наочність, самостійно виготовляти методичні посібники, дидактичний матеріал, відповідно до мети і завдань уроку;
- Виявляє здатність підвищувати результативність навчально-виховного процесу, завдяки вмілому застосуванню ТЗН у процесі проведення уроків та позакласних виховних заходів;
- здійснювати самоконтроль, самоаналіз та об'єктивну самооцінку власної педагогічної діяльності.

4. Особистісно-креативна компетентність:

- Виявляє здатність до самостійного прийняття сміливих рішень, генерування нових оригінальних ідей, до самокритики задля бажання досягти успіху, публічно захищати результати власних досліджень.

Практика проводиться на базі ЗНЗ м. Києва, відповідно до графіку проведення практик, затвердженого навчальним відділом Київського університету імені Бориса Грінченка. Керівництво практикою здійснюють викладачі кафедри образотворчого мистецтва. Керівників від бази практики призначає директор ЗНЗ наказом по закладу.

II. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	Напрямок підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика дисципліни
<p>Кількість кредитів відповідно ECTS: <i>3 кредити</i></p> <p>Кількість змістових модулів – 3</p> <p>Загальний обсяг: <i>108 годин</i></p> <p>3 тижні</p> <p>Тижневих годин: <i>36 год.</i></p>	<p>Шифр та назва галузі знань: <i>0202 «Мистецтво»</i></p> <p>Шифр та назва напрямку підготовки: <i>6.020205 «Образотворче мистецтво»</i></p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>«Бакалавр»</i></p>	<p><i>Нормативна.</i></p> <p>Рік підготовки: <i>4.</i> Семестр: <i>8.</i></p> <p>Розподіл годин: Аудиторні заняття: <i>4</i> год. з них: установча конференція – <i>2</i> год. звітна конференція – <i>2</i> год.</p> <p>практичних занять – <i>104</i> год.</p> <p>Підсумковий контроль (звітна конференція) – <i>2</i> год.</p>

III. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИКИ

№ п/п	Назви змістових модулів, теми конференцій та практичних робіт	Обсяг навчальних занять (кількість год.)			
		Разом	Конф.	ПР	ПМК
ЗМ №1: Підготовча робота практиканта					
1	Установча конференція	2	2		
2	Вивчення питань організації навчально-виховного процесу школи.	8		8	
3	Педагогічне спостереження уроків проведених учителем та фіксація записів у щоденнику.	20		20	
Разом		30	2	28	
ЗМ №2: Активний етап роботи практиканта: проведення уроків образотворчого мистецтва та позаурочного виховного заходу					
4	Розробка та проведення нестандартних уроків образотворчого мистецтва.	38		38	
5	Організація та проведення позаурочного заходу профорієнтаційного спрямування для учнів старшої школи (групова форма роботи).	8		8	
6	Педагогічне спостереження уроків проведених практикантами та фіксація записів у щоденнику.	20		20	
Разом		66		66	
ЗМ №3: Звітно-підсумкова діяльність студента-практиканта					
7	Проведення методичного самоаналізу уроку та самоаналізу позаурочного профорієнтаційного заходу.	4		4	
8	Оформлення звітної документації.	6		6	
Підсумковий модульний контроль (у формі звітної конференції)		2			2
Разом		12		10	2
Разом за навчальним планом		108	2	104	2

IV. ЗМІСТ РОБОТИ ПРАКТИКАНТА

ЗМ №1: Підготовча робота практиканта (30 год.)

Тема 1. Установча конференція (2 год.)

Ознайомлення з програмою та змістом виробничої переддипломної практики (педагогічної), умовами її проведення, правилами заповнення документації, вимогами до звітності та оцінювання її результатів.

Тема 2. Вивчення питань організації навчально-виховного процесу школи (8 год.)

Знайомство з адміністрацією школи та керівником від бази практики. Вивчення питань організації навчально-виховного процесу школи, правилами внутрішнього розпорядку, розкладом уроків образотворчого мистецтва. Ознайомлення зі змістом та правилами заповнення шкільної педагогічної документації.

Складання індивідуального плану студента-практиканта на період виробничої практики.

Тема 3. Педагогічне спостереження уроків та фіксація записів у щоденнику (20 год.)

Ознайомлення з обладнанням, технічним оснащенням, навчально-методичним забезпеченням кабінету образотворчого мистецтва (підручниками, навчально-методичними посібниками, дидактичними матеріалами тощо).

Узгодження з керівником плану спостереження уроків образотворчого мистецтва. Здійснення підготовки до спостереження уроків образотворчого мистецтва: вивчення навчальної програми, за якою працює вчитель, змістом навчального матеріалу і вимог до знань та вмій учнів після його засвоєння.

Педагогічне спостереження уроків, фіксація записів та виконання педагогічних малюнків у щоденнику.

ЗМ №2: Активний етап роботи практиканта: проведення уроків образотворчого мистецтва та позаурочного виховного заходу (66 год.)

Тема 4. Розробка та проведення уроків образотворчого мистецтва (38 год.)

Ознайомлення з календарно-тематичним та поурочними планами вчителя з метою визначення тем для самостійного проведення нестандартних уроків і їх місця в структурі навчального матеріалу.

Узгодження з керівником плану проведення уроків образотворчого мистецтва, їх тематики, змісту, мети, завдань.

Пошук методичної літератури для розробки планів-конспектів уроків з образотворчого мистецтва, відповідно до державних програм галузі «Мистецтво» в основній школі.

Здійснення підготовки до проведення трьох уроків образотворчого мистецтва для учнів основної школи: розроблення дидактичних матеріалів, виготовлення педагогічних малюнків, добір візуального ряду, створення презентацій.

Проведення трьох уроків образотворчого мистецтва.

Тема 5. Організація та проведення позаурочного виховного заходу профорієнтаційного спрямування для учнів старшої школи (групова форма роботи) (8 год.)

Ознайомлення з плануванням виховної позаурочної роботи заступника директора з соціально-гуманітарної роботи з метою визначення терміну для підготовки, організації та проведення позаурочного виховного заходу профорієнтаційного спрямування для учнів старшої школи. Узгодження дати, змісту, форми організації заходу, складання плану підготовки щодо його проведення.

Організація студентських груп. Розподіл обов'язків між студентами кожної групи. Здійснення підготовки до проведення: розробка сценарію, збір інформації, підготовка текстового та фото- матеріалів, виготовлення презентації тощо.

Організація та проведення позаурочного виховного заходу профорієнтаційного характеру.

Тема 6. Педагогічне спостереження уроків та фіксація записів у щоденнику (20 год.)

Педагогічне спостереження уроків, фіксація особистісних вражень та виконання педагогічних малюнків у щоденнику.

ЗМ №3: Звітно-підсумкова діяльність студента-практиканта (12 год.)

Тема 7. Проведення методичного самоаналізу уроку та самоаналізу позаурочного заходу профорієнтаційного спрямування (4 год.)

Проведення методичного самоаналізу одного уроку відповідно до запропонованої схеми, визначення ефективності проведення основних його етапів. Визначення шляхів усунення недоліків з урахуванням причин їх виникнення та конкретних умов проведення.

Проведення самоаналізу позаурочного заходу профорієнтаційного характеру. Визначення проблемних питань і труднощів, які виникали під час його підготовки, організації та проведення.

Тема 8. Оформлення звітної документації (6 год.)

Остаточне оформлення щоденника практики. Написання звіту про проходження виробничої переддипломної практики (педагогічної). Підготовка до звітної конференції: розробка звітної доповіді та презентації (PowerPoint), які висвітлюють участь студента в усіх видах діяльності, зазначених завданнями педагогічної (виробничої) практики (групова робота).

Підсумковий модульний контроль (Звітна конференція) (2 год.)

Звітна конференція є основною формою контролю за проходженням педагогічної практики, яка проводиться через тиждень після її закінчення.

Участь у роботі звітної конференції полягає у: висвітленні позитивних та негативних сторін, що були відзначені студентами у процесі проходження практики, цікавих педагогічних та методичних знахідок колективу школи для підвищення якості навчання, розвитку і виховання школярів.

Тема виступів студентів визначається відповідно до специфіки навчально-виховного процесу загальноосвітнього навчального закладу, де проходила практика.

У виступі аналізуються:

- позитивні й негативні сторони, що були відзначені студентами у процесі проходження практики;
- цікаві педагогічні й методичні знахідки колективу школи і студентів-практикантів;
- ефективність підготовки студентів до проведення уроків, їхню готовність до самостійної професійної діяльності.

Звертається увага на:

- забезпечення уроків образотворчого мистецтва технічними засобами навчання, наочними та звуковими посібниками, методичним, ілюстративним, роздатковим матеріалом;
- вміння студентів-практикантів творчо проводити уроки, ефективно поєднувати на уроці різні форми організації навчально-виховного процесу, впроваджувати інноваційні методи навчання, використовувати зв'язки з іншими навчальними предметами, стимулювати активність та ініціативу школярів;
- проблемні питання й труднощі, які виникали у студентів під час підготовки та проведення уроків, організації позаурочних заходів.

V. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Звітна документація здається студентом у папці формату А4 з титульним аркушем (Додаток №1) по завершенню проходження практики протягом наступного тижня керівнику практики на кафедру образотворчого мистецтва.

Аналіз звітних документів практиканта дозволяє керівнику практики зробити висновки про якість виконаної студентом роботи, ступінь його підготовленості до самостійної навчально-виховної діяльності у загальноосвітньому навчальному закладі, ставлення до обраної професії.

До звітної документації входять:

1. **Щоденник непрактики** (Додаток №2), який студент заповнює протягом усього періоду проходження педагогічної (виробничої) практики.

Щоденник – це основний документ, який відбиває зміст і результати проведеної студентом роботи в школі. У щоденнику має бути визначено:

А). (Дивись додаток №2-а)

- термін проведення практики;
- дані про навчальний заклад, де проходить практика: повна назва, адреса і телефони;
- прізвище, ім'я, по батькові адміністрації школи (директора, заступника директора з навчальної частини, заступника директора з виховної роботи), та керівника практики у школі.

Б). (Дивись додаток №2-б)

- розклад дзвінків;
- розклад уроків образотворчого мистецтва.

В). (Додаток №2-в) – індивідуальний план роботи практиканта, у якому має бути зафіксовано календарний план, графік спостереження та проведення уроків і позакласних виховних заходів за такою схемою:

- дата;
- види та зміст виконаної роботи (консультація у керівників практики; робота у бібліотеці, підготовка до занять; спостереження або проведення уроків; розробка сценарію, організація учнів та підготовка до проведення позаурочних виховних заходів; самоаналіз проведеного уроку);
- короткі спостереження, особисті враження й поради, власні погляди, зауваження та висновки;
- оцінка, підтверджена підписом учителя – керівника з бази практики і керівника практики від Київського університету імені Бориса Грінченка;
- підсумкова оцінка вчителя за практику.

Якість виконання завдань, визначених індивідуальним планом, і щоденник студента-практиканта систематично перевіряються керівником практики.

2. **Характеристика студента-практиканта** з підсумковою оцінкою керівника від бази практики, підписана і завірена директором школи.

3. **Звіт** (Додаток №3) – короткий зміст проведеної студентом роботи, у якому висвітлено позитивні й негативні сторони практики, сформульовано особисті поради та зауваження, самооцінка власної

діяльності. Отже, звіт відбиває рівень підготовки студента до навчальної та виховної роботи з класом у сучасних закладах освіти, рівень його загальної культури, ставлення до практики, сприяє виробленню навичок самоосвіти і самоконтролю. Це дає керівникам практики можливість врахувати і винести проблемні питання на обговорення у процесі проведення звітної конференції та спеціальне опрацювання під час аудиторних занять.

4. ***Плани-конспекти і презентації трьох авторських уроків*** (з позначенням програми, назви підручника та його авторів, до яких практикант розробив представлені до оцінювання уроки) з оцінкою, підтвердженою підписом вчителя-керівника з бази практики і керівника практики від Університету.

5. ***Методичний самоаналіз одного з проведених уроків.***

6. ***Презентація (на диску) заходу профорієнтаційного спрямування.***

7. ***Самоаналіз проведеного заходу.***

8. ***Наочність, презентації до уроків, дидактичний та роздатковий матеріал***, (у вигляді вправ, схем, творчих завдань), дібраний, розроблений та виготовлений студентом-практикантом до залікових уроків та виховного заходу.

Виробнича переддипломна практика (педагогічна) студента оцінюватиметься керівником практики від Київського університету імені Бориса Грінченка за такими параметрами:

- рівень виконання індивідуального плану роботи;
- охайність ведення щоденника спостережень уроків;
- оцінки за розробку планів-конспектів, презентацій та проведені уроки (не менше 3-х);
- оцінка за методичний самоаналіз одного уроку;
- оцінка за розробку сценарію, організацію та проведення виховного заходу (профорієнтаційного характеру);
- оцінка за самоаналіз проведеного профорієнтаційного заходу;
- методичні та художньо-практичні вміння (доцільність добору наочного ряду, якість розробки презентацій та виготовлення дидактичного матеріалу до уроків та виховного заходу, з урахуванням їх відповідності вимогам програм галузі «Мистецтво», темі та віку школярів);
- участь у роботі установчої та звітної конференцій, розробці презентації (PowerPoint), яка висвітлює участь студента в усіх видах діяльності, зазначених завданнями педагогічної (виробничої) практики (групова робота);
- якість відвідування та ставлення студента до практики;
- своєчасне подання керівнику звітних матеріалів практики;
- творчий підхід до вирішення питань організації виховання та навчання школярів у сучасних закладах освіти.

Звіт з практики захищається на звітній конференції. Оцінка за практику виставляється за наявності звітної документації з урахуванням рейтингових балів за видами діяльності практиканта (таблиця максимальних рейтингових балів додається) та вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і залікову книжку студента за підписом керівника практики.

Студенти, які не виконали програму практики, за наявності поважної причини направляються на практику повторно, у вільний від навчання час.

VI. КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК СТУДЕНТІВ НА ВИРОБНИЧІЙ ПЕРЕДДИПЛОМНІЙ ПРАКТИЦІ (ПЕДАГОГІЧНІЙ)

Контроль успішності студентів з врахуванням поточного і підсумкового оцінювання проводиться відповідно до програми виробничої практики за показниками оцінювання знань, умінь та навичок практикантів в умовах кредитно-модульної системи навчання в університеті.

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою університету	Значення оцінки
A	90-100	<u>Відмінно</u> – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89	<u>Дуже добре</u> – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81	<u>Добре</u> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	<u>Задовільно</u> – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, але достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68	<u>Достатньо</u> – мінімально можливий (допустимий) рівень знань (умінь).
FX	35-59	<u>Незадовільно з можливістю повторного складання</u> – незадовільний рівень знань (умінь) з можливістю перескладання за умов належного самостійного доопрацювання.
F	1-34	<u>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу</u> – достатньо низький рівень знань, що вимагає повторного проходження курсу.

VII. РОЗРАХУНОК РЕЙТИНГОВИХ БАЛІВ

Система рейтингових балів для різних завдань представлені в Таблиці 1.

Таблиця 1.

Розрахунок максимальних рейтингових балів з виробничої переддипломної практики (педагогічної) за видами діяльності студента-практиканта

№	Види діяльності	Максим. к-ть бал. за один.	Кіл-ть один.	Всього балів
1	Розробка авторських конспектів нетрадиційних уроків (відповідно до Державних програм галузі «Мистецтво»)	5	3	15
2	Розробка та виготовлення педагогічних малюнків, презентацій та дидактичного матеріалу для проведення уроків	10	3	30
3	Організація та проведення уроків	5	3	15
4	Розробка сценарію та створення презентації для проведення позаурочного заходу профорієнтаційного характеру (групова форма роботи)	5	1	5
5	Організація та проведення позаурочного заходу	5	1	5
6	Проведення самоаналізу уроку	5	1	5
7	Проведення самоаналізу позаурочного заходу	5	1	5
8	Складання індивідуального плану роботи	5	1	5
9	Ведення щоденника з фіксацією спостережень уроків та пед. малюнків	20	1	20
10	Участь у роботі звітної конференції, розробці презентації (PowerPoint)	5	1	5
11	Ставлення студента до практики (якість відвідування, своєчасне подання звітних матеріалів)	5	1	5
Максимальна кількість балів				115
Коефіцієнт визначення успішності				1,15
Підсумковий рейтинговий бал				100

VIII. Критерії оцінювання виробничої переддипломної практики (педагогічної)

Оцінка «відмінно» виставляється за:

- відмінну підготовку до проходження виробничої переддипломної практики (педагогічної): виконання усіх завдань у повному обсязі, виявлення здатності творчо застосовувати набуті знання та практичні вміння з фаху;
- здатність самостійно та методично грамотно розробляти (плани-конспекти, сценарії) і проводити уроки та позаурочні виховні заходи із застосуванням інноваційних технологій педагогічної діяльності; будувати стосунки з учнями на засадах толерантності та співтворчості;
- уміння вірно та обґрунтовано робити висновки на основі проведених спостережень уроків та доцільність запропонованих змін, спрямованих на покращення роботи вчителів образотворчого мистецтва, організації навчально-виховного процесу ЗНЗ;
- здатність самостійно організовувати навчально-виховну роботу в основній школі, враховуючи специфіку та потреби молодших підлітків, продемонструвати активність та ініціативність у процесі виконання усіх завдань практики;
- відповідальне ставлення до практики загалом та своєчасно подані у встановлений термін звітні матеріали, які містять усі структурні елементи, визначені програмою практики.

Оцінка «дуже добре» виставляється якщо:

- завдання виробничої переддипломної практики (педагогічної) виконані правильно, але недостатньо повно;
- студент виявив достатньо високий рівень знань, умінь, навичок, здатність самостійно та методично грамотно розробляти (плани-конспекти, сценарії) і проводити уроки та позаурочні виховні заходи, але не застосовував при цьому інноваційних технологій педагогічної діяльності, проведені уроки вирізнялися наявністю шаблонного підходу до організації навчання школярів;
- у звітній документації практиканта виявлено уміння вірно, але недостатньо обґрунтовано і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень уроків та позаурочних заходів щодо роботи вчителів образотворчого мистецтва, організації навчально-виховного процесу ЗНЗ;
- студент виявив готовність самостійно організовувати навчально-виховну роботу в основній школі, враховуючи специфіку та потреби молодших підлітків; продемонструвати активність, наполегливість, старанність у процесі виконання усіх завдань практики;
- виявлено відповідальне ставлення студента до практики, звітні матеріали подані своєчасно, у встановлений термін і містять усі структурні елементи, визначені програмою практики.

Оцінка «добре» виставляється якщо:

- завдання виробничої переддипломної практики (педагогічної) виконані правильно, але недостатньо повно;
- студент в цілому виявив: добрий рівень знань, умінь, навичок, але з незначною кількістю методичних помилок; здатність методично грамотно, але недостатньо самостійно розробляти (плани-конспекти, сценарії) і проводити уроки та позаурочні виховні заходи, при цьому проведені уроки вирізнялися наявністю шаблонного підходу до організації навчання школярів;
- у звітній документації практиканта недостатньо виявлено уміння обґрунтовано і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень уроків та позаурочних заходів щодо роботи вчителів образотворчого мистецтва, організації навчально-виховного процесу ЗНЗ;
- студент виявив готовність: самостійно організовувати навчально-виховну роботу в основній школі, але не завжди враховував специфіку та потреби молодших підлітків; продемонструвати активність і старанність у процесі виконання усіх завдань практики;
- звітні матеріали подані своєчасно, у встановлений термін, і містять усі структурні елементи, визначені програмою практики, при цьому студент виявляв відповідальне ставлення до виконання завдань практики.

Оцінка «задовільно» виставляється якщо:

- завдання виробничої переддипломної практики (педагогічної) виконано в неповному обсязі, у процесі їх виконання допускалися помилки;
- студент в цілому виявив: посередній рівень знань, умінь, навичок із значною кількістю недоліків; невміння методично грамотно і самостійно розробляти (плани-конспекти, сценарії), проводити уроки та організовувати позаурочні виховні заходи;
- у звітній документації практиканта відсутні обґрунтовані висновки з питань проходження педагогічної практики;
- студент не виявив здатності самостійно організовувати навчально-виховну роботу в основній школі, продемонструвати старанність у процесі виконання завдань практики, не завжди враховував специфіку та потреби молодших підлітків;
- звітна документація оформлена з помилками, неохайно, подана не своєчасно, не містить усіх структурних елементів, визначених програмою практики;
- ставлення студента до виконання завдань практики не завжди відповідальне.

Оцінка «достатньо» виставляється якщо:

- завдання виробничої переддипломної практики (педагогічної) виконано в неповному обсязі, у процесі їх виконання виявлено чимало помилок;
- студент виявив: мінімально можливий допустимий рівень знань, умінь, навичок; невміння методично грамотно і самостійно розробляти (плани-

конспекти, сценарії), проводити уроки та організовувати позаурочні виховні заходи;

- усі завдання практики були виконані, але допущено значну кількість помилок і неточностей.
- у звітній документації практиканта відсутні висновки з питань проходження педагогічної практики;
- студент не виявив здатності самостійно організовувати навчально-виховну роботу в основній школі, старанності у процесі виконання завдань практики, був неготовим враховувати психологічні особливості молодших підлітків;
- звітна документація оформлена неповно, неохайно, з помилками, подана не своєчасно, не містить усіх структурних елементів, визначених програмою практики;
- ставлення студента до виконання завдань практики не завжди відповідальне.

Оцінка «незадовільно» виставляється якщо:

- завдання виробничої переддипломної практики (педагогічної) не виконані;
- студент виявив незадовільний рівень знань, умінь; невміння методично грамотно і самостійно розробляти (плани-конспекти, сценарії), проводити уроки та організовувати позаурочні виховні заходи;
- завдання практики були виконані не в повному обсязі, при цьому допущено значну кількість помилок і неточностей.
- студент не виявив здатності встановлювати контакти з учнями, самостійно організовувати навчально-виховну роботу в основній школі; старанності у процесі виконання завдань практики, був неготовим до проведення уроків;
- звітна документація оформлена неповно, неохайно, з помилками, подана не своєчасно, не містить усіх необхідних структурних елементів, визначених програмою практики;
- ставлення студента до виконання завдань практики вирізняється безвідповідальністю.

ІХ. МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ З ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Попередня підготовка студента, майбутнього вчителя до проведення уроків образотворчого мистецтва має такі основні методичні етапи:

- вивчення та аналіз змісту програм галузі «Мистецтво» 1-7 класи (кер. авт. колективу Масол Л.):
 - 1). «Інтегрований курс «Мистецтво»;
 - 2). «Образотворче мистецтво»;

- усвідомлення мети і завдань навчальної дисципліни в цілому, а також мети і завдань, які вирішує кожна тема;
- ознайомлення з матеріалами підручників:
 - 1). «Мистецтво (Інтегрований курс)» 1-7 класи (кер. авт. колективу Масол Л.);
 - 2). «Образотворче мистецтво» молодша школа: 1-4 класи (авт. Калініченко О., Масол Л.);
 - 3). «Образотворче мистецтво» основна школа: 5-7 класи (авт. Железняк С., Ламонова О.); 5-6 класи (авт. Калініченко О., Масол Л.); 7 клас (Рубля Т.); 7 клас (Федун С., Чорний О.); 7 клас (Папіш Л., Шутка М.).
- перегляд та опанування змісту навчальних посібників, науково-методичної літератури, вивчення досвіду роботи досвідчених вчителів;
- підготовка навчально-методичної бази: добір візуального ряду, звукових посібників, навчальних слайдів, відео та кінофільмів, розробка й виготовлення дидактичного і роздаткового матеріалу, підготовка технічних засобів навчання;
- планування навчальної роботи: складання планів й конспектів уроків з чітким визначенням їх теми, мети, завдань, типу, структури, вибором форм організації навчання, методів і прийомів роботи з класом;
- визначення місця конкретної теми у тематичному циклі та системі курсу;
- встановлення та осмислення зв'язків з попереднім матеріалом та зв'язків з іншими навчальними предметами;
- визначення обсягу знань та умінь, якими повинні оволодіти учні у процесі засвоєння навчального матеріалу уроку.

Х. МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ДО ПРОВЕДЕННЯ МЕТОДИЧНОГО САМОАНАЛІЗУ УРОКУ

Самоаналіз уроку – важлива ланка професійної підготовки студентів у період проходження виробничої переддипломної практики (педагогічної).

Метою самоаналізу уроку є:

- поглиблення знань з педагогіки та методики викладання образотворчого мистецтва;
- розвиток професійних, дослідницьких, конструктивно-планувальних, організаційних та комунікативних, умінь;
- виховання умінь здійснювати самоконтроль, визначати шляхи усунення недоліків з урахуванням причин їх виникнення та конкретних умов навчання;
- формування індивідуального стилю педагогічної діяльності.

XI. СХЕМА МЕТОДИЧНОГО САМОАНАЛІЗУ УРОКУ

(назва уроку)

Дата _____

Клас _____

Тема уроку: _____

Мета уроку.

Навчальна: _____

Розвиваюча: _____

Виховна: _____

Тип уроку						
Засвоєння нових знань	Формування та вдосконалюва ння умінь та навичок	Застосування знань, умінь і навичок	Узагальнення та систематизації знань	Контролю: перевірки та корекції знань, умінь і навичок	Комбінований	Інтегрований

Основні етапи уроку та їх ефективність

№ п/п	Основні етапи	Ефективність
1.	<p>Організаційний момент. <i>Основні вимоги:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • своєчасний початок уроку, перевірка наявності учнів, їхньої готовності до заняття, раціональної організації робочого місця; • підготовка учнів до активної роботи на уроці, організація їх уваги та сприймання навчального матеріалу, динамічність проведення цього етапу. 	
2.	<p>Повідомлення теми, мети уроку. Мотивація навчання школярів. <i>Основні вимоги:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • чіткість, лаконічність, зрозумілість формулювання теми, мети, завдань уроку, їхня відповідність віковим особливостям учнів; • мотивація діяльності учнів, стимулювання інтересу до навчання, створення атмосфери зацікавленості. 	
2.	<p>Актуалізація опорних знань та чуттєвого досвіду учнів. <i>Основні вимоги:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • актуалізація набутого учнями досвіду, опорних знань, активізація школярів до пізнавальної діяльності; • чіткість, конкретність, доцільність сформульованих вчителем запитань, створення проблемної ситуації. 	

3.	<p>Виклад нового матеріалу. <i>Основні вимоги:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • визначення теми уроку у загальному тематичному циклі курсу, оптимальність добору навчального матеріалу, його відповідність віковим особливостям учнів; • послідовність, лаконічність, емоційність викладання вчителем нового матеріалу, відповідність мови вчителя ефективному сприйняттю навчального матеріалу; • вміння використовувати метод бесіди для активного засвоєння знань учнями; • реалізація принципів науковості, доступності, зв'язку з життям, вміння встановлювати міжпредметні зв'язки, використовувати ТЗН; • доцільність проведення словникової роботи, чіткість при формулюванні та поясненні нових понять, термінів, поставлених завдань; • ефективність роботи з підручником, дидактичним, роздатковим, ілюстративним матеріалами, навчальними посібниками та ін. засобами навчання, оптимальність їхнього добору, доцільність використання, відповідність темі уроку; • виправданість обраних форм організації навчання, методів, прийомів роботи з класом; • раціональність використання часу. 	
4.	<p>Формування вмінь та навичок. <i>Основні вимоги:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • оптимальність добору, лаконічність послідовності вправ (репродуктивного або творчого характеру), їхня відповідність темі уроку; • послідовність, чіткість, доступність пояснення вчителем способів дій; 	

	<ul style="list-style-type: none"> • ефективність використання різних форм організації навчального процесу (фронтальна, групова, індивідуальна), форм виконання різноманітних видів робіт (усно, письмово, за картками, з місця, біля дошки); • збалансованість репродуктивних та проблемних методів навчання, методів активізації практичної діяльності учнів. 	
5.	<p>Постановка завдання для виконання самостійної практичної роботи.</p> <p><i>Основні вимоги:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • відповідність завдання темі, меті уроку, віковим особливостям учнів; • чіткість, зрозумілість формулювання; • наявність диференціації завдань для різних за можливостями та рівнем підготовки учнів; • пояснення вчителем критеріїв оцінювання роботи. 	
6.	<p>Самостійна практична робота учнів.</p> <p><i>Основні вимоги:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • творча атмосфера в класі, зацікавленість учнів щодо якісного виконання роботи; • зосередженість на роботі, самостійність, активність всіх учнів у процесі виконання завдань; • організація контролю та самоконтролю за якістю виконання роботи; • виправданість обраних вчителем форм організації діяльності учнів. 	
7.	<p>Узагальнення, систематизація та контроль засвоєння нових знань.</p> <p><i>Основні вимоги:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • раціональність використання вчителем методів перевірки міцності засвоєння знань, умінь, навичок; 	

	<ul style="list-style-type: none"> • чіткість формулювання, відповідність запитань темі уроку (з метою перевірки вчителем міцності, глибини усвідомлення учнями набутих знань), їх. • Рецензування відповідей учнів. 	
8.	<p>Організація виставки робіт. <i>Основні вимоги:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • емоційність обговорення, коректне визначення помилок, вміння вчителя висвітлити позитивні сторони кожної роботи. 	
9.	<p>Підведення підсумків уроку. <i>Основні вимоги:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • висновки вчителя щодо активності роботи учнів на уроці; • ступінь успішності виконаних завдань; • стимулювання вчителем подальшої пізнавальної діяльності учнів; • своєчасне та організоване закінчення уроку; • визначення підготовки до наступного уроку. 	
	<p>Загальне враження від уроку. <i>Основні вимоги:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • продуманість і чіткість плану та структури уроку, їх відповідність до визначеного типу уроку; • темп проведення уроку, раціональне використання часу; • вміння включити всіх учнів у активну творчу роботу; • творчий підхід вчителя до проведення уроку; • емоційний виклад навчального матеріалу, відповідність мови вчителя ефективному сприйняттю учнями навчального матеріалу; • охайність зовнішнього вигляду вчителя. 	

Мета уроку:		Чи була досягнута
Навчальна		
Розвиваюча		
Виховна		

ХІІ. САМОАНАЛІЗ ПОЗАУРОЧНОГО ЗАХОДУ

Мета виховного заходу:		Чи була досягнута
Навчальна		
Розвиваюча		
Виховна		

- 1. Структура виховного заходу:**
 - комплексний або одиничний;
 - за кількістю учнів (масовий, груповий, індивідуальний, змішаний).

- 2. Методична організація виховного заходу:**
 - з елементами змагання чи без;
 - з художньо-практичним завданням чи без нього;
 - з перевтіленням дійових осіб чи без нього.

- 3. Зміст позакласної роботи.**

Підготовчий період:

- розробка сценарію, підготовка текстового матеріалу заходу (практикантом, учнями і практикантом);
- ступінь пізнавально-емоційної, художньої цінності текстового матеріалу;

- кількість учасників позакласного виховного заходу.

Попередня підготовка, організація учнів до проведення:

- створення проблемної ситуації, ставлення проблеми;
- розподіл учнів на групи, що однакові за успішністю, рівні за можливостями;
- призначення капітанів, які очолюватимуть групи;
- розробка карток із завданням для кожної групи, яке рівноцінне за змістом і складністю;
- висування вимог щодо виконання завдань;
- визначення критеріїв щодо оцінювання;
- допомога групам у складанні плану роботи.

Проведення заходу:

- оформлення приміщення, у якому проводиться захід;
- якість підготовки учнів – учасників позакласного виховного заходу;
- залучення до діяльності учнів, що не є дійовими особами заходу;
- наявність запрошених гостей;
- наявність вболівальників.

Підведення підсумків заходу:

- якість організація та проведення позакласного заходу;
- відзначення учасників заходу.

XIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Калініченко О. В. Образотворче мистецтво: підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О. В. Калініченко, Л. М. Масол. – Харків : Сиція, 2013. – 224 с. : іл. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/3620/>)
2. Калініченко О. В. Образотворче мистецтво: підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О. В. Калініченко, Л. М. Масол. – Харків: СИЦІЯ, 2014. – 224 с.: іл. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/4461/>)
3. Методичні рекомендації з виробничої практики для студентів IV курсу напряму підготовки «Образотворче мистецтво» (ОКР «бакалавр») / уклад. Г.В. Кузьменко. – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. – 76 с. (Наявний в бібліотеці Інституту мистецтв в 10 примірниках та інституційному репозиторії <http://elibrary.kubg.edu.ua/6510/>)
4. Навчальна програма «Мистецтво» для 5 – 9 класів загальноосвітніх

навчальних закладів за новим Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://old.mon.gov.ua/ua/activity/education/56/692/educational_programs/1349869088/

5. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF>

6. Кардашов В. М. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. / В. М. Кардашов – К.: Видавничий Дім «Слово», 2007. – 296 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 46 примірників)

7. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти: Навч. посіб. / М. А. Кириченко – 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Вища шк., 2002. – 190 с.: іл. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 112 примірників)

8. Формування базових компетентностей учнів загальноосвітньої школи у системі інтегративної мистецької освіти [Текст] : методичний посібник для вчителя / Л. М. Масол, Н. Є. Миропольська, В. В. Рагозіна ; ред. Л. М. Масол ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т пробл. виховання. - Київ : Педагогічна думка, 2010. - 232 с. : іл. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 3 примірників)

9. Масол Л. М. Мистецтво (інтегрований курс) : підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Л. М. Масол. – К.: Видавництво «СВІТОЧ», 2014. – 208 с.: іл. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)

Додаткова:

10. Калініченко О. В. Альбом з образотворчого мистецтва. 5 клас : навч. посіб. / О. В. Калініченко, Л. М. Масол, В. В. Калініченко. – Харків : СИЦІЯ, 2013. – 72 с.

11. Масол Л. Методика навчання мистецтва в основній школі: Методичний посібник для вчителів / Людмила Масол. – К.: Шк. світ, 2012. – 128 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).

12. Масол Л. М. Мистецтво (інтегрований курс) : підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Л. М. Масол. – К.: Видавництво «Світоч», 2013. – 240 с.: іл.

13. Масол Л. М. Мистецтво. Робочий зошит для учнів 5 класу: навч. посіб. / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, Г. В. Кузьменко. – К. : Світоч, 2013. – 80 с. : іл.

14. Масол Л. М. Мистецтво. Робочий зошит. 6 клас: навч. посіб. / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, Г. В. Кузьменко. – К. : СВІТОЧ, 2014. – 72 с. : іл.

15. Масол Л. М. Мистецтво (інтегрований курс) : підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, Г. В. Кузьменко, Н. А. Лемешева. – К.: Видавничий дім «ОСВІТА», 2016. – 256 с.: іл.
16. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів: Музичне мистецтво; Образотворче мистецтво; Інтегрований курс «Мистецтво». 5 – 9 класи. / Л. Масол, О. Коваленко, Г. Сотська, Г. Кузьменко [та ін.] / – К. : Видавничий дім «Освіта», 2013. – 32 с.
17. Предметний тиждень у школі. Образотворче мистецтво (методичний посібник для вчителів). – Х.: ПФ «Антіква», 2002. – 80 с. укр.. мовою.
18. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: Навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 360 с
19. Твори українського образотворчого мистецтва на уроках в школі: Метод. рекомендації для вчителів образотворчого мистецтва шкіл різного типу навчання / Авт.-укл. С.В.Коновець. – К.: ІЗМН, 1997. – 64 с.
20. Шарко В. Д. Сучасний урок: Технологічний аспект: Посібник для вчителів і студентів. / В. Д. Шарко – К.: СПД Богданова А.М., 2007. – 220 с.

Періодичні видання

1. Журнал «Мистецтво та освіта»;
2. Журнал «Изобразительное искусство в школе»;
3. Журнал «Відкритий урок»;
4. Журнал «Позакласний час»;
5. Інформаційно-практичний бюлетень «Все для вчителя».

XIV. ЗРАЗКИ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА

Додаток №1

**Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра образотворчого мистецтва**

Напрямок підготовки 6.020205 –
«Образотворче мистецтво*»

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ студента-практиканта IV курсу

(прізвище, ім'я, по батькові)

про виробничу переддипломну практику (педагогічну)

з _____ до _____ **2018 року**

у _____ **класі**
(повна назва і номер школи / гімназії / ліцею)

Керівник практики:

(посада)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Київ - 2018

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра образотворчого мистецтва

Напрямок підготовки 6.020205 –
«Образотворче мистецтво*»

Щ О Д Е Н Н И К
студента-практиканта ІV курсу

(прізвище, ім'я, по батькові)

за період виробничої переддипломної практики
(педагогічної)

з _____ до _____ **2018 року**

у _____ **класі**
(повна назва і номер школи / гімназії / ліцею)

ПРАКТИКА ПРОВОДИЛАСЬ

у період з _____ до _____ 2018 року

у _____
(повна назва навчального закладу)

Адреса школи: _____

Телефон школи: _____

Директор школи: _____
(прізвище, ім'я, по батькові)Заст. директора з навчальної частини _____
(прізвище, ім'я, по батькові)Заст. директора з виховної роботи _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Вчитель-керівник від бази практики:

(посада)_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

РОЗКЛАД ДЗВІНКІВ

№ уроку	Початок	Кінець	Тривалість перерви (хв.)
1 урок			
2 урок			
3 урок			
4 урок			
5 урок			
6 урок			
7 урок			

РОЗКЛАД УРОКІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

№ уроку	Класи				
	Пн.	Вт.	Ср.	Чт.	Птн.
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					

Додаток 2-в

Індивідуальний план роботи						
№ п/п	Дата	Види та зміст виконаної роботи	Особисті поради й зауваження	Оцінка	Підпис керівника від бази практики	Підпис керівника практики від університету
Підсумкова оцінка						

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра образотворчого мистецтва
Напрямок підготовки 6.020205 – «Образотворче мистецтво*»

З В І Т
студента-практиканта ІV курсу

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

за період виробничої переддипломної практики (педагогічної)

з _____ до _____ **2018 року**
у

_____ (повна назва і номер школи / гімназії / ліцею)

Директор навчального закладу

_____ (підпис)

М.П.

Учитель-керівник
від бази практики

_____ (підпис)